

ગુજરાતી વિભાગ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી - અમદાવાદ

અભ્યાસક્રમ

વર્ષ : ૨૦૨૨-૨૦૨૫

એમ.એ.સેમેસ્ટર ૧ થી ૪

વિષય - ગુજરાતી

(જૂન ૨૦૨૨થી અમલીકરણ)

(એમ.એ.ગુજરાતી (PG)નો અભ્યાસક્રમ, પૃષ્ઠ નંબર - ૧ થી ૪૭)

DEPARTMENT OF GUJARATI, GUJARAT UNIVERSITY

M.A. SEMESTER- I TO IV

NEW SYLLABUS

YEAR : 2022-2025

(To be implemented from June-2022)

Semester	Course		Marks				Hours per week				Credits
	No.	Name	Theory	Practical	Internal	Total	Lectures	Others	Practical	Total	
1	GUJ. 401	Prashisht Krutio	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 402	Bharatiy Sahityamimansa	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 403	Aadhunik ane Anuaadhunik Gujarati Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 404	Sahitya Swarup – Natak	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 405	Gujarati Vivechanno Itihas	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 406	Seminar (Only for Regular Students)	70	***			3	1	**	4	4
	GUJ. 406	Bharatiy Sahitya (For Regular & External Students)	70	***	30	100	3	1	**	4	4
		Total		420	***	180	600	18	6	**	24
2	GUJ. 407	Samprat Gujarati Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 408	Pashchatya Sahityamimansa	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 409	Bhasha: Siddhant ane Vyavahar	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 410	Narichetana ane Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4

EA											
GUJ. 410 EB	Dalitchetana ane Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
GUJ. 411 EA	19mi Sadinu Gujarati Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
GUJ. 411 EB	Gujarati Sahityik Patrakaratva	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
GUJ. 412	Seminar (Only for Regular Students)	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
GUJ. 412	Hasysahitya (For Regular& External Students)	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
	Total	420	***	180	600	18	6	**	24	24	
Total	Semester 1+2	840	***	360	1200	36	12	**	48	48	

Semester	Course		Marks				Hours per week				Credits
	No.	Name	Theory	Practical	Internal	Total	Lectures	Others	Practical	Total	
	GUJ. 501	Granthkarno Abhyas – Premanand	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 502	Gujarati Bhasha Vichar ane Viniyogi Bhasha Vigyan (Applied Linguistic)	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 503	Tulnatmak Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 504EA	Diasporic Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4

3	GUJ. 504EB	Sahitya ane Cinema	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 504EC	Vaishvikikaran ane Sahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 505 EA	Sahitya ane Sanshodhanshastra	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 505 EB	Loksahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 506	Seminar (Only for Regular Students)	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 506	Gandhiji ane Gandhiprabhavit Sahitya (For Regular& External Students)	70	***	30	100	3	1	**	4	4
		Total	420	***	180	600	18	6	**	24	24
	GUJ. 507	Granthkarno Parichay – Himanshi Shelat	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 508	Koshvigyan ane Itihaslekhan	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 509 EA	Vishvsahitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 509 EB	Pariyavarankendri Vivechan Vicharana	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 510 EA	Sahitya ane Kalamimansa	70	***	30	100	3	1	**	4	4
	GUJ. 510 EB	Lokpriyashitya	70	***	30	100	3	1	**	4	4

4	GUJ. 511	Anuvad Vigyan ane Apathit Rachanao	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
	GUJ. 512	Laghu Shodh Nibandh (Only for Regular Students)	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
	GUJ. 512	Aatmkatha (For Regular& External Students)	70	***	30	100	3	1	**	4	4	
		Total	420	***	180	600	18	6	24		2	4
	Total	Semester 3+4	840	***	360	1200	36	12	48		4	8

M.A.Semester – 1

GUJ. 401

પ્રશિષ્ટ કૃતિઓ

હેતુ: ગુજરાતી સાહિત્યની ગદ્ય અને પદ્યની વિવિધ સ્વરૂપની મધ્યકાલીન અને અર્વાચીન પ્રશિષ્ટ કૃતિઓ અને તેનાં સ્વરૂપથી વિદ્યાર્થી જ્ઞાત થશે.

એકમ ૧. 'પ્રશિષ્ટ' સંજ્ઞા, વિભાવના, લક્ષણો

એકમ ૨. આખ્યાન સ્વરૂપ અને 'નળાખ્યાન', પ્રેમાનંદ

એકમ ૩. નવલકથા સ્વરૂપ અને 'ભદ્રંભદ્ર', રમણભાઈ નીલકંઠ

એકમ ૪. નાટક સ્વરૂપ અને 'જાલકા', ચિનુ મોદી

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. પ્રેમાનંદનો પ્રતિભાવિશેષ, ભાગ-૧,૨, આરતી ત્રિવેદી
૨. મધ્યકાળના સાહિત્ય પ્રકારો, ચંદ્રકાન્ત મહેતા
૩. નવલકથા, શિરીષ પંચાલ
૪. નવલકથા, પ્રવીણ દરજી
૫. નવલકથા : શિલ્પ અને સર્જન, નરેશ વેદ
૬. ગુજરાતી નાટક, સતીશ વ્યાસ
૭. માયાલોક, કનુભાઈ જાની, વિનોદ અધ્વર્યુ
૮. નવલકથા સ્વરૂપ અને વૈવિધ્ય, શિરીષ પંચાલ
૯. ટી.એસ.એલિયટ, કવિલોક, વિશેષાંક

M.A.Semester – 1
GUJ. 402
ભારતીય સાહિત્યમીમાંસા

હેતુ: ભારતીય સાહિત્યમીમાંસાની પરંપરાથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થશે.

- એકમ ૧. રસપ્રક્રિયા- ભરતનું રસસૂત્ર, લોલ્લટ , શંકુક, ભદ્ર નાયક અને અભિનવગુપ્તે કરેલી રસવિષયક વિચારણા, સાધારણીકરણ, રસપ્રતીતિના વિધ્નો, રસાભાસ.
- એકમ ૨. ધ્વનિ સંપ્રદાય - ધ્વનિનું સ્વરૂપ, આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર, ધ્વનિના પ્રકાર
- એકમ ૩. વક્રોક્તિ સંપ્રદાય - વક્રોક્તિની વિભાવના, ભામહ, દંડી અને કુંતકની વિચારણા સંદર્ભે
- એકમ ૪. જગન્નાથનો રમણીયતાનો સિદ્ધાંત

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. અભિનવનો રસવિચાર અને બીજા લેખો, નગીનદાસ પારેખ
૨. કાવ્યવિચાર, અનુ. નગીનદાસ પારેખ
૩. ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંત, જયંત કોઠારી
૪. રસસિદ્ધાંત - એક પરિચય, પ્રમોદકુમાર પટેલ
૫. વક્રોક્તિવિચાર, રાજેન્દ્ર નાણાવટી
૬. ધ્વનિ, રમેશ મ. શુક્લ
૭. ધ્વન્યાલોક, ડોલરરાય માંકડ
૮. સાહિત્યના સિદ્ધાંતો, નગીનદાસ પારેખ
૯. ભારતીય સાહિત્ય શાસ્ત્રની વિચારપરંપરાઓ, તપસ્વી નાન્દી
૧૦. ગુજરાતી વિવેચનનો અનુબંધ, સંપાદક, ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૧૧. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો, સતીશ વ્યાસ અને અન્ય

M. A.Semester – 1

GUJ. 403

આધુનિક અને અનુઆધુનિક ગુજરાતી સાહિત્ય

હેતુ: આધુનિકતા - અનુઆધુનિકતાની વિભાવના તથા પ્રસ્તુત વિભાવનાનો પ્રભાવ ઝીલતી કૃતિઓથી વિદ્યાર્થી સજ્જ થશે.

એકમ ૧. (ક) આધુનિકતાની વિભાવના અને લક્ષણો

(ખ) પરંપરા અને આધુનિકતા વચ્ચેનો સંબંધ

એકમ ૨. 'ગૃહપ્રવેશ', સુરેશ જોષી

એકમ ૩. અનુઆધુનિકતાની વિભાવના અને લક્ષણો

એકમ ૪. 'પ્રશાંમુ', જયંત ગાડીત

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. સાહિત્યમાં આધુનિકતા, સુમન શાહ
૨. આધુનિકતાવાદ, પ્રમોદકુમાર પટેલ
૩. અનુઆધુનિકતાવાદ, ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૪. આધુનિકતા અને ગુજરાતી કવિતા, ભોળાભાઈ પટેલ
૫. ગુજરાતી નવલકથા, રઘુવીર ચૌધરી
૬. આધુનિકોત્તર સાહિત્ય, સંપાદક, સુધા પંડ્યા
૭. સુરેશ જોષી, ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૮. સુરેશ જોષીથી સુરેશ જોષી, સુમન શાહ
૯. નિરંતર, નીતિન મહેતા

M.A.Semester – 1

GUJ. 404

સાહિત્યસ્વરૂપ – નાટક

હેતુ: સાહિત્યસ્વરૂપનો ઉત્ક્રાંતિમૂલક અને વ્યાવર્તક ભૂમિકાએ અભ્યાસ કરવાથી નાટક સ્વરૂપની સિદ્ધિઓનો સઘન પરીચય થશે, અને એ સ્વરૂપની કૃતિઓથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થશે.

એકમ ૧. નાટક સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ, તેનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો

એકમ ૨. ગુજરાતી નાટકનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ

એકમ ૩. 'શર્વિલક', રસિકલાલ છો. પરીખ

એકમ ૪. 'અરણ્યા', સતીશ વ્યાસ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ગુજરાતી નાટ્યસાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ, મહેશ ચોક્સી,
૨. ગુજરાતી નાટક, સતીશ વ્યાસ
૩. સંસ્કૃત નાટક સાહિત્ય, રસિકલાલ પરીખ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ, ૧૯૮૦
૪. નાટ્યકાર સતીશ વ્યાસ, સંપાદક, ચીમન કોળી
૫. શર્વિલક-નાટ્યપ્રયોગ-શિલ્પની દૃષ્ટિએ, કૃષ્ણકાન્ત કડકિયા
૬. શર્વિલક, સંપાદક, ભરત મહેતા
૭. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ, ૨, ૩
૮. નાટ્યકળા, ધીરુભાઈ પરીખ
૯. નાટક વિશે, જયંતિ દલાલ
૧૦. નાટ્યાવલી, ચિનુ મોદી
૧૧. રંગમર્મ, ચીમન પટેલ
૧૨. પરબ, (૨૧મી સદી વિશેષાંક : પ્રથમ દાયકો) જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪
૧૩. બૃહદ નાટ્યલોક, જશવંત શેખડીવાળા
૧૪. ગુજરાતીનો અધ્યાપકસંઘ અધીત ચાલીસ, સંપાદક, નરેશ વાઘેલા અને અન્ય

M.A.Semester -1
GUJ. 405
ગુજરાતી વિવેચનનો ઇતિહાસ

હેતુ: વિદ્યાર્થીને ગુજરાતી વિવેચન કાર્યના સ્થિત્યંતરમૂલક ઇતિહાસનો પરિચય થશે અને ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રતિનિધિ વિવેચકોના વિવેચનનો પાયાનો પરિચય પ્રાપ્ત થશે.

એકમ ૧. સુધારકયુગનું વિવેચન : નવલરામના વિશેષ સંદર્ભે

એકમ ૨. પંડિતયુગનું વિવેચન : બ.ક.ઠાકોરના વિશેષ સંદર્ભે

એકમ ૩. ગાંધીયુગનું વિવેચન : રા.વિ.પાઠકના વિશેષ સંદર્ભે

એકમ ૪. આધુનિકયુગનું વિવેચન : સુરેશ જોષીના વિશેષ સંદર્ભે

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ગુજરાતી સાહિત્ય વિવેચન, જયંત કોઠારી
૨. આપણું વિવેચનસાહિત્ય, હીરાબેન પાઠક
૩. વિવેચનના વિવિધ અભિગમો, સંપાદક- વિનાયક રાવલ , મનહર મોદી વગેરે
૪. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ ભાગ, ૨, ૩
૫. સાહિત્યવિવેચનના સિદ્ધાંતો, નગીનદાસ પારેખ
૬. વાત આપણા વિવેચનની, પૂર્વાર્ધ, શિરીષ પંચાલ
૭. વાત આપણા વિવેચનની, ઉત્તરાર્ધ, શિરીષ પંચાલ
૮. બળવંતરાય ઠાકોર, સંપાદન, શિરીષ પંચાલ
૯. બળવંતરાય ઠાકોરની કાવ્યવિચારણા, અશ્વિન દેસાઈ
૧૦. રામનારાયણ પાઠક, સંપાદન, શિરીષ પંચાલ
૧૧. સુરેશ જોષી, ચંદ્રકાંત ટોપીવાળા
૧૨. સુરેશ જોષી, સંપાદન, શિરીષ પંચાલ
૧૩. વિવેચક નવલરામ, પૂર્ણિમા ભટ્ટ
૧૪. વિવેચનનું વિવેચન, જયંત કોઠારી
૧૫. પરબ, ઓગસ્ટ, ૨૦૨૧, (સુરેશ જોષીનું કૃતિલક્ષી વિવેચન, કિરીટ દૂધાત)

M.A.Semester - 1

Guj 406

સેમિનાર

સેમિનાર(Seminar) - રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે

સેમિનારના નિયમો –

૧. રેગ્યુલર દરેક વિદ્યાર્થીએ બે સેમિનાર તૈયાર કરવાના રહેશે.
૨. એક સેમિનાર ૩૫ ગુણાંકનો રહેશે એમ બે સેમિનારના કુલ ૭૦ ગુણાંક થશે.
૩. સેમિનાર દીઠ ૩૫ પૃષ્ઠનું લખાણ હોવું જરૂરી છે.
૪. બંને સેમિનાર સ્પાઇરલ બાઇન્ડ કરી સાથે જોડીને રજૂ કરવાના રહેશે.

* સેમિનારને બદલે વિદ્યાર્થી ભારતીય સાહિત્ય પેપર લઈ શકશે.

M.A.Semester - 1

Guj 406

ભારતીય સાહિત્ય

રેગ્યુલર અને એક્સટર્નલ વિદ્યાર્થીઓ માટે

હેતુ: બહુભાષીતા અને સાંસ્કૃતિક વૈવિધ્ય ભારતીયતાનું કેન્દ્રબિંદુ છે. વિવિધ ભારતીય ભાષાઓના સાહિત્યના અભ્યાસ થકી વિદ્યાર્થી ભારતીયતાની ઓળખ મેળવશે.

એકમ ૧. ભારતીયતા સંજ્ઞા, વિભાવના, લક્ષણો, ભારતીય સાહિત્યના લક્ષણો

એકમ ૨. ભારતીય સાહિત્યના ત્રણ તબક્કા

એકમ ૩. 'ઉરુભંગ', ભાસ (અનુવાદ-રાજેન્દ્ર નાણાવટી)

એકમ ૪. 'ન હન્યતે', મૈત્રેય દેવી (અનુવાદ,નગીનદાસ પારેખ)

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ભારતીય સાહિત્ય, ઇન્દ્રનાથ ચૌધુરી

૨. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ,૩

૩. સમકાલીન ભારતીય સાહિત્ય, જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૯, સાહિત્યમે ભારતીયતા કી અવધારણા, ઇન્દ્રનાથ ચૌધુરી

૪.પરબ, સપ્ટેમ્બર,૨૦૨૧, ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના, શિરીષ પંચાલ

M.A.Semester – 2

GUJ. 407

સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્ય

હેતુ: વિદ્યાર્થીને સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્યનો પરિચય પ્રાપ્ત થશે.

એકમ ૧. 'શિખંડી', વિનોદ જોશી

એકમ ૨. 'ઓથાર', મીનલ દવે

એકમ ૩. 'ઇ.સ.૨૦૨૨', પરેશ નાયક

એકમ ૪. 'અજાણી દિશા', માવજી મહેશ્વરી

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. કવિતા : કાલની અને આજની, મણિલાલ હ. પટેલ
૨. સમકાલીન ગુજરાતી નવલિકા, ભરત મહેતા
૩. સમકાલીન ગુજરાતી નવલકથા, ભરત મહેતા
૪. ગુજરાતી નાટક, સતીશ વ્યાસ
૫. પ્રત્યક્ષસંપદા, સંપાદક, રમણ સોની
૬. પરબ, (૨૧મી સદી વિશેષાંક : પ્રથમ દાયકો) જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪
૭. પડછાયાનો ઘોંઘાટ : કવિતા, ચિનુ મોદી

M.A. Semester - 2
GUJ 408
પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસા

હેતુ: પાશ્ચાત્ય સાહિત્યના સિદ્ધાંતોથી પરિચિત થવાથી વિદ્યાર્થીનો અભ્યાસનો વ્યાપ વધશે અને સાહિત્યકલાનું આકલન તાર્કિક રીતે કરતો થશે.

એકમ ૧. પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલની કાવ્યવિચારણા

એકમ ૨. લોન્જાઈનસની કાવ્યવિચારણા

એકમ ૩. મેથ્યુ આર્નોલ્ડની કાવ્યવિચારણા

એકમ ૪. ટી. એસ. એલિયટની કાવ્યવિચારણા

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલની કાવ્યવિચારણા, જયંત કોઠારી
૨. એરિસ્ટોટલનું કાવ્યશાસ્ત્ર, ગો.વિ.કરંદીકર, અનુવાદ, જયા મહેતા, જશવંતી દવે
૩. પાશ્ચાત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો, બહેચરભાઈ પટેલ
૪. ઉદ્ધાત્તતા વિશે, ચંદ્રશંકર ભટ્ટ
૫. પાશ્ચાત્યમીમાંસાના સીમાસ્થંભો, બહેચરભાઈ પટેલ
૬. પશ્ચિમનું સાહિત્યવિવેચન (પ્રાચીન), શિરીષ પંચાલ
૭. પશ્ચિમનું સાહિત્યવિવેચન (અર્વાચીન), શિરીષ પંચાલ
૮. મેથ્યુ આર્નોલ્ડ, ભરત મહેતા
૯. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ, ૩
૧૦. સમકાલીન વિવેચનના સિદ્ધાંતો અને વિશ્વના આધુનિક વિવેચકો, બટુકદાસ નિમાવત, દુષ્યંત નિમાવત

M.A.Semester - 2

GUJ 409

ભાષા : સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર

હેતુ: વિદ્યાર્થી ભાષાસિદ્ધાંત, વિકાસ, ભાષામાં થયેલા ભાષાવૈજ્ઞાનિક કાર્યનો પરિચય મેળવશે .

એકમ ૧. (ક) ભાષાવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓનો પરિચય , એનો અન્ય વિદ્યાશાખાઓ સાથેનો સંબંધ

(ખ) ભાષાઓનું આનુવંશિક અને સ્વરૂપનિષ્ઠ વર્ગીકરણ

એકમ ૨. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિતંત્ર :

ધ્વનિશાસ્ત્ર - ધ્વનિ : વાચિકધ્વનિ-ધ્વનિઘટક, અક્ષર અને સંઘ્યક્ષર, સ્વર અને અર્ધસ્વર, મર્મરત્વ અને મહાપ્રાણત્વ, સાનુનાસિક સ્વરો અને નાસિક્ય વ્યંજનો, સહવર્તી ધર્મો : સૂર, સ્વરભાર, જંકચર

એકમ ૩. ગુજરાતી ભાષાનું રૂપતંત્ર :

રૂપશાસ્ત્ર : રૂપ, રૂપઘટક, ઉપરૂપઘટક : રૂપઘટકના પ્રકારો : મુક્ત અને નિબદ્ધ, સામગ્રી ઘટક અને કાર્યઘટક, અંગસાધક ઘટક અને પદસાધક ઘટક

એકમ ૪. ગુજરાતી ભાષાનું વાક્યતંત્ર

વાક્યની વિભાવના, ગુજરાતી વાક્ય રચનાના પ્રકારો - કારકત્વ, પ્રયોજન અને રચનાની દૃષ્ટિએ, વાક્ય રૂપાંતરણ, પદસંવાદ, પદક્રમ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ભાષાપરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ, જયંત કોઠારી
૨. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન, પ્રબોધ પંડિત
૩. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ, યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૪. ગુજરાતી વાક્યવિચાર, અરવિંદ ભાંડારી
૫. વ્યાકરણ-વિમર્શ, ઊર્મિ દેસાઈ
૬. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ, અરવિંદ ભાંડારી, પિંકી પંડ્યા
૭. ગુજરાતી ભાષાનું ભાષાકીય બંધારણ, ઊર્મિ દેસાઈ

૮. ભાષાકીય પરિવર્તન, ઊર્મિ દેસાઈ

૯. ગુજરાતી ધ્વનિ વ્યવસ્થાની વિચારણા, પિંકી શાહ

૧૦. ગુજરાતી ભાષાનો ઉદ્ભવ, વિકાસ અને સ્વરૂપ, કે.બી.વ્યાસ

૧૧. ગુજરાતીનો અધ્યાપકસંઘ અધીત : પર્વ -૪, સંપાદક, જી.એમ.ચંદ્રવાડિયા અને અન્ય

૧૨. રૂપશાસ્ત્ર એક પરિચય, ઊર્મિ દેસાઈ

M.A.Semester – 2

GUJ. 410 EA

નારીચેતના અને સાહિત્ય

હેતુ: અનુઆધુનિકયુગની મહત્ત્વની ધારા નારીચેતનાનું સાહિત્ય છે. વિદ્યાર્થીમાં સમાનતા અને બંધુત્વના મૂલ્યો કેળવાય તેમજ સ્વસ્થ સમાજના નિર્માણમાં આ પ્રકારનું અધ્યયન ઉપયોગી થશે.

એકમ ૧. નારીચેતના : વિભાવના અને લક્ષણો, નારીવાદી સાહિત્યના લક્ષણો

એકમ ૨. ભારતીય નારીવાદી ચિંતન : તારાબાઈ શિંદે અને મહાદેવી વર્માના સંદર્ભે

એકમ ૩. 'સ્વેચ્છા', વોલ્ગા (અનુવાદ-મીનલ દવે)

એકમ ૪. 'બત્રીસ પૂતળીની વેદના', ઇલા આરબ મહેતા

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. નારીવાદ : પૂનર્વિચાર, સંપાદક, રંજના હરીશ, વિ.ભારતી હરિશંકર, અનુવાદ, નીતા શૈલેશ
૨. શક્તિ, સંપાદક - રંજના હરીશ
૩. સ્ત્રીવિમર્શ, નિવ્યા પટેલ
૪. આધુનિકોત્તર સાહિત્ય, સંપાદક, સુધા પંડ્યા
૫. તારાબાઈ શિંદે કૃત સ્ત્રી-પુરુષ તુલના, અનુવાદ મેનકા જાધવ, સંપાદન, નિવ્યા પટેલ
૬. શૃંગલાની કડીઓ(ભારતીય નારીની સમસ્યાઓની સમાલોચના),મહાદેવી વર્મા, અનુવાદ, દક્ષા વ્યાસ
૭. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ,૨,૩
૮. નારીવાદ વિભાવના અને વિમર્શ, સંપાદક, ઉર્વશી પંડ્યા
૯. પ્રત્યક્ષસંપદા, સંપાદક, રમણ સોની

M.A.Semester – 2

GUJ. 410 EB

દલિતચેતના અને સાહિત્ય

હેતુ: અનુઆધુનિકયુગની મહત્વની ધારા દલિતચેતનાનું સાહિત્ય છે. લોકશાહી સમાજના નાગરીકો તરીકે વિદ્યાર્થીમાં સમાનતા અને બંધુત્વના ભાવો ખીલવવા તેમજ સ્વસ્થ સમાજના નિર્માણ માટે આ સાહિત્યનો અભ્યાસ ઉપયોગી થશે.

એકમ ૧. દલિત સાહિત્ય : વિભાવના અને લક્ષણો

એકમ ૨. ગુજરાતીમાં દલિત સાહિત્યની ગતિવિધિ

એકમ ૩. 'એંઠુ', ઓમપ્રકાશ વાલ્મિકી (અનુવાદ, આર.એચ.વણકર)

એકમ ૪. 'બપોર', દલપત ચૌહાણ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ગુજરાતી દલિત નવલકથાનો ઉદભવ અને વિકાસ, હરીશ મંગલમ
૨. ગુજરાતી દલિત સાહિત્ય, ભીખુ વેગડા
૩. ગુજરાતી દલિત કવિતાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ, સંપાદક, હરીશ મંગલમ
૪. ગુજરાતી દલિત સાહિત્યની કેડીએ, દલપત ચૌહાણ
૫. પ્રતિબદ્ધ, ભરત મહેતા
૬. ગુજરાતી દલિત સાહિત્યનો સ્વાધ્યાય અને સમીક્ષા, સંપાદક, મોહન પરમાર
૭. સાંપ્રત દલિત સાહિત્યનો પ્રવાહ, પશ્ચિક પરમાર
૮. ગુજરાતી દલિત કવિતા (વિષયવસ્તુ-અભિવ્યક્તિ), મોહન ચાવડા
૯. જૂઠન : એક વિમર્શ, સંપાદક, શિવબાબૂ મિશ્ર

M.A.Semester - 2

GUJ 411 EA

૧૯મી સદીનું ગુજરાતી સાહિત્ય

હેતુ: વિદ્યાર્થીઓ ભૂતકાલીન ગુજરાતી વારસાનો પરિચય મેળવે તથા સામાજિક-સાંસ્કૃતિક મથામણોને સમજે.

એકમ ૧. ૧૯મી સદીની રાજકીય,સામાજિક, સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ

એકમ ૨. 'નર્મદની કવિતા', સંપાદન, રમેશ મ.શુક્લ (પસંદગીની કવિતાઓનો અભ્યાસ)

એકમ ૩. 'પાર્વતીકુંવરઆખ્યાન', મહીપતરામ નીલકંઠ

એકમ ૪. 'મિથ્યાભિમાન', દલપતરામ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ૧૯ મી સદીનું ગુજરાતી સાહિત્ય-દીપક મહેતા

૨. ઓગણીસમી સદીના ગુજરાતી ગ્રંથ અને ગ્રંથકાર- દીપક મહેતા

૩. નર્મદ : શોધ અને સમાલોચન, રમેશ. મ. શુક્લ

૪. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ,૨,૩,

(નર્મદની કવિતા-સંપાદન-રમેશ મ.શુક્લની પસંદગીની કવિતાઓનો અભ્યાસ)

૧.હિંદુઓની પડતી

૨.પ્રેમશૌર્ય

૩.સ્વતંત્રતા

૪.જય જય ગરવી ગુજરાત

૫.કોની કોની છે ગુજરાત

૬.ડગલું ભર્યું કે ના હઠવૂ

૭.રણ તો ધીરાનું

૮.સહુ ચલો જીતવા જંગ

૯.દેખી દારુણ દેશીનાં દુખ

૧૦.ઝટ ડોળી નાખો રે

૧૧.જય જય માત સરસ્વતી

૧૨.નર્મદાની શોભા

૧૩.કબીરવડ

૧૪.પ્રીતી તીરે વીંધાયા મંન

૧૫.પ્રભુ રુડા દિવસ દેખાડ

૧૬.સલામ રે દિલદાર

૧૭.એક બ્રહ્મને મૂકી

૧૮.નીતિતુંબી ભવસિંધુને તરાવે

૧૯.દુનિયાં જૂઠાંની જૂઠાંની

૨૦.નવ કરશો કોઈ શોક

M.A. Semester - 2

GUJ. 411 EB

ગુજરાતી સાહિત્યિક પત્રકારત્વ

હેતુ: વિદ્યાર્થી ગુજરાતી સાહિત્યિક પત્રકારત્વની ભૂમિકા અને તેના પ્રદાનથી પરિચિત થાય

એકમ ૧. માધ્યમ, લોકમાધ્યમ, સમૂહમાધ્યમની વિભાવના. પત્રકારત્વ અને સાહિત્યિક

પત્રકારત્વ: સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર અને પ્રયોજન

એકમ ૨. સુધારકયુગ અને પંડિતયુગનું સાહિત્યિક પત્રકારત્વ

સુધારકયુગ

પંડિતયુગ

૧. દાંડિયો

૧. પ્રિયંવદા /સુદર્શન

૨. બુદ્ધિપ્રકાશ

૨. વસંત

૩. ગુજરાત શાળાપત્ર

૩. જ્ઞાનસુધા

૪. ગુજરાતી

૫. સત્યપ્રકાશ

એકમ ૩. ગાંધીયુગનું સાહિત્યિક પત્રકારત્વ

૧. વીસમી સદી

૨. પ્રસ્થાન

૩. કૌમુદી/માનસી

૪. કુમાર

૫. સંસ્કૃતિ

એકમ ૪. આધુનિક અને સાંપ્રત સાહિત્યિક પત્રકારત્વ

૧. પરબ

૨. એતદ

૩. શબ્દસૃષ્ટિ

૪. પ્રત્યક્ષ
૫. ફાર્બસ ગુજરાતી ત્રૈમાસિક
૬. ગદ્યપર્વ
૭. હયાતી
૮. આદિલોક

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. સંદર્ભ, જયંત કોઠારી
૨. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ, ભાગ, ૨, ૩
૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ ૧-૮, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૪. પત્રકારત્વ અને સાહિત્ય, સંપાદક, યશવંત ત્રિવેદી
૫. સામયિકોની સૃષ્ટિ, સંપાદક, યાસીન દલાલ
૬. સાહિત્યિક સામયિકો, પરંપરા અને પ્રભાવ, સંપાદક, હસિત મહેતા
૭. પત્રકારત્વના પ્રવાહો, વિષ્ણુ પંડ્યા
૮. સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ, સંપાદક, કુમારપાળ દેસાઈ
૯. સાહિત્યિક પત્રકારત્વ, કિશોર વ્યાસ
૧૦. ગુજરાતી સાહિત્યિક પત્રકારત્વ : પ્રવાહો અને પ્રયોગો, વિનાયક જાદવ

M.A.Semester -2

GUJ. 412

સેમિનાર

સેમિનાર (Seminar) – રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે

સેમિનારના નિયમો –

૧. રેગ્યુલર દરેક વિદ્યાર્થીએ બે સેમિનાર તૈયાર કરવાના રહેશે.
  ૨. એક સેમિનાર ૩૫ ગુણાંકનો રહેશે એમ બે સેમિનારના કુલ ૭૦ ગુણાંક થશે.
  ૩. સેમિનાર દીઠ ૩૫ પૃષ્ઠનું લખાણ હોવું જરૂરી છે.
  ૪. બંને સેમિનાર સ્પાઈરલ કરી સાથે જોડીને રજૂ કરવાના રહેશે .
- * સેમિનારને બદલે વિદ્યાર્થી હાસ્યસાહિત્ય પેપર લઈ શકશે.

M.A.Semester -2

GUJ. 412

હાસ્યસાહિત્ય

રેગ્યુલર અને એક્સટર્નલ વિદ્યાર્થીઓ માટે

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રમાં વિદ્યાર્થીને હાસ્યનિબંધની સ્વરૂપ વિષયક સમજ મળશે અને સંલગ્ન કૃતિઓનો અભ્યાસ કરશે.

એકમ ૧. હાસ્યનિબંધ : સંજ્ઞા, વિભાવના

એકમ ૨. ગુજરાતી હાસ્યનિબંધ : ઉદ્ભવ અને વિકાસ

એકમ ૩. 'જ્યોતીન્દ્ર દવે હાસ્યવૈભવ', સંપાદક, રતિલાલ બોરીસાગર

એકમ ૪. 'આનંદના આ-લોકમાં' (રતિલાલ બોરીસાગરના પ્રતિનિધિ હાસ્યનિબંધો), સંપાદક, રમણીક સોમેશ્વર (પસંદગીના હાસ્યનિબંધો)*

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ગુજરાતીમાં હાસ્ય અને કટાક્ષ, મધુસૂદન પારેખ

૨. હાસ્ય નવલકથા, સંકેત પારેખ

૩. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ, ૨, ૩

* 'આનંદના આ-લોકમાં' (રતિલાલ બોરીસાગરના પ્રતિનિધિ હાસ્યનિબંધો) સંગ્રહમાંથી

પસંદગીના હાસ્યનિબંધો*

૧. જૂનું એટલું...

૨. સીટીબસ

૩. પત્નીને ઘરકામમાં મદદ કરવા વિશે

૪. મોડા ઊઠવા વિશે

૫. વાંચવા લાવેલું પુસ્તક પાછું ન આપવા વિશે

૬. હું-એક આજન્મ પ્રેરક કર્તા

૭. એક સંકલ્પ કથા

૮. ઋણમીમાંસા

૯. રજા : આપણો વારસો અને વૈભવ

- ૧૦.વિનોદ ભટ્ટ : મારી નજરે
- ૧૧.પોલીસ-સ્ટેશનની એક યાદગાર મુલાકાત
- ૧૨.સહેલાં કામો અઘરાં છે - મારા માટે
- ૧૩.કરકસરના મોંઘા પ્રયોગો
- ૧૪.એક ઘડિયાળને કારણે
- ૧૫.નહિ 'ના' પાડવી સહેલ રે...
- ૧૬.ક્રેડિટ કાર્ડ
- ૧૭.ડૉક્ટર ઉવાય : દિવ્યં દદામિ તે ચક્ષુ : યાને મોતિયાનું ઓપરેશન
- ૧૮.એક વ્યાયામશાળાના મુખ્યમહેમાનપદે
- ૧૯.રમત-ગમતનો જીવન-સંદેશ
- ૨૦.એન્જોયગ્રાફી

M.A. Semester - 3

GUJ 501

ગ્રંથકારનો અભ્યાસ - પ્રેમાનંદ

હેતુ: વિદ્યાર્થી મધ્યકાલીન ગુજરાતની સામાજિક, સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિથી વાકેફ થશે અને મધ્યકાલીન સમયના પ્રમુખ સર્જકનો સઘન અભ્યાસ પ્રાપ્ત થશે.

એકમ ૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતની સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ અને પ્રેમાનંદને ઘડનારાં પરિબલો

એકમ ૨. આખ્યાન સ્વરૂપ, લક્ષણો અને આખ્યાનનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ

એકમ ૩. સર્જકની મહત્ત્વની રચનાઓનો અભ્યાસ : સુદામાચરિત્ર, કુંવરબાઈનું મામેરું

એકમ ૪. સર્જકની મહત્ત્વની રચનાઓનો અભ્યાસ : રણાયણ, ઓખાહરણ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન), અનંતરાય રાવળ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, પ્રકાશક, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૩. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ ભાગ-૧, પ્રકાશક, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૪. આખ્યાનકવિ પ્રેમાનંદ, કે.કા.શાસ્ત્રી
૫. કવિવર પ્રેમાનંદ ગૌરવગ્રંથ, સંપાદક, સિતાંશુ યશશંકર
૬. મધ્યકાલીન કવિઓ, રાજેશ પંડ્યા

M.A. Semester - 3

GUJ 502

ગુજરાતી ભાષાવિચાર અને વિનિયોગી ભાષાવિજ્ઞાન (એપ્લાઇડ લિંગ્વિસ્ટિક)

હેતુ: ભાષાસંદર્ભે થયેલા ભાષા વૈજ્ઞાનિક કાર્યોની સમજ તથા ભાષાના વિવિધ અભિગમોનો પરિચય વિદ્યાર્થીને થાય.

એકમ ૧. ગુજરાતી ભાષામાં ભાષાવૈજ્ઞાનિકોએ કરેલા પ્રદાનની સમગ્ર રૂપરેખા

એકમ ૨. (૧). નરસિંહરાવ (૨) ટી. એન. દવે (૩) પ્રબોધ પંડિત

એકમ ૩. (૧) હરિવલ્લભ ભાયાણી (૨) યોગેન્દ્ર વ્યાસ (૩) ઊર્મિ દેસાઈ

એકમ ૪. (૧) સામાજિક ભાષાવિજ્ઞાન

(૨) મનોભાષાવિજ્ઞાન

(૩) શૈલીવિજ્ઞાન

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. સામાજિક ભાષાવિજ્ઞાન, યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૨. ભાષા અધ્યયનની પરંપરા, બિપિન આશર
૩. મનોભાષાવિજ્ઞાન, નરેશ પંડ્યા
૪. મનોભાષાશાસ્ત્ર પરિચય, બી.એ.પરીખ
૫. તથાપિ, માર્ચ-મે, ૨૦૧૫, સમાજભાષાવિજ્ઞાન, હર્ષવદન ત્રિવેદી
૬. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ, ૨, ૩, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૭. ગુજરાતી વ્યાકરણનાં બસો વર્ષ, ઊર્મિ દેસાઈ
૮. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, પ્રકાશક, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૯. શૈલીવિજ્ઞાન, નગેન્દ્ર, અનુવાદ, બળવંત જાની
૧૦. શૈલી અને સ્વરૂપ, ઉમાશંકર જોશી
૧૧. વ્યવહારિક શૈલીવિજ્ઞાન, ભોલાનાથ તિવારી (હિન્દી)

M.A. Semester - 3

GUJ 503

તુલનાત્મક સાહિત્ય

હેતુ: તુલનાત્મક સાહિત્ય એ સાહિત્ય અધ્યયનનો એક મહત્ત્વનો અભિગમ છે. તુલનાત્મક સાહિત્યના અભ્યાસ દ્વારા વિદ્યાર્થી સાંસ્કૃતિક આદાનપ્રદાનની પ્રક્રિયાનો પરિચય કેળવશે.

એકમ ૧. (ક) તુલનાત્મક સાહિત્ય: સંજ્ઞા, સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ

(ખ) તુલનાત્મક સાહિત્યમાં અસર-સાદૃશ્ય અને પરંપરા

(ગ) તુલનાત્મક સાહિત્યમાં અનુવાદની ભૂમિકા

એકમ ૨. (ક) વિશ્વસાહિત્ય, રાષ્ટ્રીયસાહિત્ય અને વ્યાપક સાહિત્યની વિભાવના

(ખ) તુલનાત્મક સાહિત્યની ગેટે, ટાગોર, મેથ્યુ આર્નોલ્ડ અને રેને વેલેકની

વિચારણા

એકમ ૩. તુલનાત્મક સાહિત્યમાં પ્રભાવનો અભ્યાસ

એબ્સર્ડ નાટકોના આંદોલન સંદર્ભે 'મરી જવાની મઝા' (લાભશંકર ઠાકર) નો

અભ્યાસ

એકમ ૪. તુલનાત્મક અભ્યાસ :

'ગુડ અર્થ' (પર્લ બક)(અનુવાદ, નવનીત મદ્રાસી) અને 'માનવીની ભવાઈ' (પન્નાલાલ પટેલ)

સંદર્ભગ્રંથ:

૧. તુલનાત્મક સાહિત્ય, ધીરુ પરીખ

૨. તુલનાત્મક સાહિત્ય, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

૩. તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં, અશ્વિન દેસાઈ

૪. તુલનાત્મક સાહિત્ય: ભારતીયસંદર્ભ, ચૈતન્ય દેસાઈ

૫. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ-૨,૩, પ્રકાશક, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

૬. કળા, સાહિત્ય અને વિવેચન, પ્રમોદકુમાર પટેલ

૭. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ, ૨,૩

૮. વિવેચનના વિવિધ અભિગમો, સંપાદન, ભરત મહેતા

૯. તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ, વસંત બાપટ, અનુવાદ, જયા મહેતા, જશવંતી દવે

M.A Semester – 3
GUJ. 504 EA
ડાયસ્પોરિક સાહિત્ય

હેતુ: ગુજરાતી પ્રજા વેપાર-ધંધા અર્થે કે સજાના ભાગરૂપે વિદેશ(આફ્રિકા, બ્રિટન, અમેરિકા) માં વસવાટ કરે છે, તેને ડાયસ્પોરા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. ડાયસ્પોરાના ભારતીય સંસ્કૃતિના વલણો વિદેશી વસવાટ સમયે સંઘર્ષ, સંપર્ક અને સમન્વયની સાંસ્કૃતિક પ્રક્રિયાનો અનુભવ કરે છે. તેમનો આ અનુભવ વિલક્ષણ હોય છે. વિદ્યાર્થી ડાયસ્પોરાના વિલક્ષણ અનુભવના સાહિત્યથી વાકેફ થશે.

એકમ ૧. ડાયસ્પોરા અને ડાયસ્પોરિક સાહિત્ય : સંજ્ઞા, વિભાવના, લક્ષણો

એકમ ૨. ગુજરાતી ડાયસ્પોરિક સાહિત્યની વિકાસરેખા

એકમ ૩. ‘-ને ધરતીને ખોળે નરક વેરાયું’, બળવંત નાયક

એકમ ૪. ‘ઉછાળા ખાય છે પાણી’, દીપક બારડોલીકર

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. બ્રિટનમાં ગુજરાતીઓ : પ્રવીણ શેઠ, જગદીશ દવે, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી
૨. દરિયા પારના દર્પણમાં : સં. જયંત મહેતા, પ્રીતમ લખલાણી, ઇમેજ પ્રકાશન
૩. અમેરિકાવાસી કેટલાક ગુજરાતી સર્જકો : મધુસૂદન કાપડિયા, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી
૪. અપ્રવાસી ભારતીય સાહિત્ય : (રચનામય વિશેષાંક) સં. સુરેશ ભટનાગર (હિન્દી)
૫. ભારતીય ડાયસ્પોરા : વિવિધ આયામ, સંપાદન, રામશરણ જોશી અને અન્ય (હિન્દી)
૭. શબ્દસૃષ્ટિ, જુલાઈ, ૨૦૨૧, ડાયસ્પોરિક લિટરેચર : સંજ્ઞા અને સમજ, પ્રવીણ દરજી
૮. ગુજરાતી ડાયસ્પોરા સાહિત્ય સમીક્ષા અને સર્વેક્ષણ, જગદીશ દવે
૯. Balvant Nayaknu Diasporic Sahityama Pradan,(E-Book), Dilipkumar Dhoriya
૧૦. Deepak Bardolikarnu Diasporic Sahityama Pradan,(E-Book), Dilipkumar Dhoriya

M.A.Semester – 3

GUJ. 504 EB

સાહિત્ય અને સિનેમા

હેતુ: સાહિત્ય અને સિનેમાનો અનુબંધ છે. અનેક સિનેમા સાહિત્યકૃતિ આધારિત છે. સાહિત્ય અને સિનેમાનો અનુબંધ સાંપ્રત સમયમાં ગાઢ થઈ રહ્યો છે ત્યારે વિદ્યાર્થીઓને આ જ્ઞાનના પરિણામનો પરિચય અનિવાર્ય છે. સાહિત્યકૃતિના ફિલ્મમાં રૂપાંતરની પ્રક્રિયાથી પણ વિદ્યાર્થી વાકેફ થશે. વિદ્યાર્થી આમાં પારંગત થશે તો તેને ફિલ્મઉદ્યોગમાં રોજગારીની તક પણ પ્રાપ્ત થશે.

એકમ ૧. સાહિત્ય અને સિનેમા – સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર, પ્રયોજન, સિનેમા નિર્માણપ્રક્રિયાના ઘટકો

એકમ ૨. સાહિત્ય અને સિનેમાનો અનુબંધ, સાહિત્ય આધારિત ફિલ્મના પ્રશ્નો, મહત્ત્વના પારિભાષિક શબ્દો

એકમ ૩. સાહિત્ય આધારિત ભારતીય અને ગુજરાતી સિનેમાનો ઇતિહાસ

એકમ ૪. સાહિત્ય આધારિત સિનેમા

૧. ‘અભુ મકરાણી’ (વાર્તા) – યુનીલાલ મડિયા

૨. ‘મિર્ય મસાલા’ (સિનેમા) –દિ. કેતન મહેતા

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. રૂપાંતર – અમૃત ગંગર, અરુણોદય પ્રકાશન

૨. ફિલ્મ નિર્માણની પ્રક્રિયા – અભિજિત વ્યાસ, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ

૩. જગતની શ્રેષ્ઠ ફિલ્મો – અભિજિત વ્યાસ, પરિચય ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ

૪. સાહિત્ય ઔર સિનેમા - સી. ભાસ્કર રાય, પ્રકાશન સંસ્થા, નવી દિલ્હી

૫. મિર્ય મસાલા, સંપાદક, ભરત મહેતા
૬. ફિલ્મ-કલા વિચાર, અભિજિત વ્યાસ
૭. નવલકથા અને સિનેમા, હીરેન્દ્ર પંડ્યા
૮. Novel to Film – BarianMacfralane, Oxford University press, 1994
૯. Fiction to Film – Segull Publication

M.A.Semester – 3
GUJ. 504 EC
વૈશ્વિકીકરણ અને સાહિત્ય

હેતુ : વિદ્યાર્થી સાંપ્રત સમયની મહત્ત્વની ધારાથી પરિચિત થશે. ઈ.સ.૧૯૯૦ પછી સમગ્ર વિશ્વમાં ફૂંકાયેલા આર્થિક પરિવર્તનોએ માનવસમાજના લગભગ દરેક પરિમાણોને પ્રભાવિત કર્યા છે, જેમાં સાહિત્યનો પણ સમાવેશ થાય છે. વિદ્યાર્થીને વૈશ્વિકીકરણનો પ્રભાવ ઝીલતા ભારતીય સાહિત્યનો પરિચય પ્રાપ્ત થશે અને તેમનો આંતરવિદ્યાકીય અનુબંધ સુદઢ થશે.

એકમ ૧. વૈશ્વિકીકરણ : સંજ્ઞા, વિભાવના, પરિબળો અને લક્ષણો, વૈશ્વિકીકરણના લાભાલાભ

એકમ ૨. વૈશ્વિકીકરણના સંદર્ભે પસંદગીની ગુજરાતી વાર્તાઓનો અભ્યાસ

૧. ૨૦૨૦ લગી-સુમન શાહ

૨. બારણું-હિમાંશી શેલત

૩. કેટવોક-હરીશ નાગ્રેયા

૪. ઘોડાર-મોહન પરમાર

૫. તર્પણ-રવીન્દ્ર પારેખ

એકમ ૩. વૈશ્વિકીકરણના સંદર્ભે પસંદગીની ગુજરાતી વાર્તાઓનો અભ્યાસ

૧. ટુરીસ્ટ-ઉત્તમ ગડા

૨. સંગીત શિક્ષક-બિપીન પટેલ

૩. પાટા-કાનજી પટેલ

૪. પોલિટેકનીક-મહેન્દ્રસિંહ પરમાર

૫. વી.વી.બ્રાંડ ડબલ ટેસ્ટેડ (વિક્ટરી) ૨૮૦ એમ.એલ.,-નવનીત જાની

એકમ ૪. વૈશ્વિકીકરણના સંદર્ભે 'ગ્લોબલ ગાવ કે દેવતા' (રણેન્દ્ર) નવલકથાનો અભ્યાસ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. વૈશ્વિકીકરણનાં વહેણ અને વમળ : મારી નજરે, સંપાદક, ઉત્તમ પરમાર

૨. સમકાલીન ભારતીય સાહિત્ય, (ભૂમંડલીકરણ વિશેષાંક), જુલાઈ-ઓગસ્ટ, ૨૦૧૧

૩. પરબ, (૨૧મી સદી : પ્રથમ દાયકો : વિશેષાંક), જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪

M.A.Semester - 3

GUJ 505 EA

સાહિત્ય અને સંશોધનશાસ્ત્ર

હેતુ: વિદ્યાર્થીની સાહિત્ય સંશોધનની સજ્જતા કેળવાશે, તેમજ જે વિદ્યાર્થીને પીએચ.ડી.કરવું હશે તેમને સાહિત્ય સંશોધનની મૂળભૂત શાસ્ત્રીય સમાજ પ્રાપ્ત થશે. વિદ્યાર્થીનો વિવેચનાત્મક અને સંશોધનાત્મક દૃષ્ટિકોણ ખીલશે.

એકમ ૧. સંશોધન : સંજ્ઞા અને વિભાવના, સંશોધનનું સ્વરૂપ, પ્રયોજન અને કાર્ય,

અન્ય વિદ્યાશાખાઓમાં સંશોધન અને સાહિત્યિક સંશોધન

એકમ ૨. સાહિત્ય સંશોધનનું સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ,

સાહિત્ય સંશોધન માટે વિષય પસંદગી, સ્થાપના અને ઉપપત્તિઓ,

સામગ્રી સંચય, સામગ્રીનું વર્ગીકરણ અને વિશ્લેષણ, સામગ્રીના પ્રકારો

એકમ ૩. સાહિત્ય સંશોધનનાં ક્ષેત્રો (અર્વાચીન, મધ્યકાલીન, લોકસાહિત્ય, આદિવાસી સાહિત્ય),

અર્વાચીન સાહિત્ય સંશોધનના વિવિધ અભિગમો,

મધ્યકાલીન સાહિત્ય સંશોધનની સમસ્યાઓ,

લોકસાહિત્યનાં સંશોધન માટે ક્ષેત્રકાર્ય

એકમ ૪. સંશોધન અને વિવેચન,

સંશોધકની સજ્જતા,

સંશોધન નિબંધનું આયોજન અને લેખન (તાલીમ),

સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ (તાલીમ), પરિશિષ્ટ અને સૂચિ (તાલીમ)

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. સાહિત્ય સંશોધન વિશે, સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૦૭
૨. સાહિત્ય સંશોધનની પદ્ધતિ, ચંપૂ વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ, ૨૦૦૧
૩. સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત, જયંત કોઠારી, ગૂર્જર સાહિત્ય ભવન, અમદાવાદ, ૨૦૦૪
૪. હસ્તપ્રતને આધારે પાઠ સંપાદન, હરિવલ્લભ ભાયાણી
૫. હસ્તપ્રત વિદ્યા અને, બળવંત જાની, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૦૨
૬. સંશોધનશાસ્ત્ર અને સાહિત્યમાં સંશોધન, નરેશ શુક્લ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, ૨૦૨૦
૭. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ, ૨, ૩
૮. સાહિત્ય સંશોધન : પ્રક્રિયા અને પ્રશ્નો, ભરત પરીખ
૯. સંશોધનાત્મક મૂલ્યો, મોહન ચાવડા
૧૦. MLA Handbook for writers of Research Papers – Joseph Gibaldi, East-West Preaa pvt Ltd, 6th Ed, 2004, New Delhi
૧૧. The craft of Research – Wayne C. Booth & others, University of Chicago press, 7th Ed, 2002
૧૨. Style: Ten Lessons in Clarity and Grace – Joseph M. Williams, Long man, 7th Ed, 2002

M.A.Semester - 3

GUJ. 505 EB

લોકસાહિત્ય

હેતુ: લોકસાહિત્યના અમૂલ્ય વારસાનો નવી પેઢીને પરિચય થાય અને રાષ્ટ્રના સાંસ્કૃતિક વારસાની જાળવણી માટેની સભાનતા કેળવાય.

એકમ ૧. લોકવિદ્યા : સંજ્ઞા, વિભાવના, લોકવિદ્યાના પ્રકારો

એકમ ૨. લોકસાહિત્ય : સ્વરૂપ અને વિભાવના

લોકસાહિત્યના લક્ષણો

લોકસાહિત્યનું વર્ગીકરણ

લોકસાહિત્ય અને અભિજાત સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ

એકમ ૩. લોકસાહિત્યના સંશોધક-સંપાદકની સજ્જતા

લોકસાહિત્યના સંશોધન - સંપાદનની સમસ્યાઓ

એકમ ૪. રઢિયાળી રાત(સંક્ષિપ્ત આવૃત્તિ) - સંપાદક - ઝવેરચંદ મેઘાણી

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. શબ્દનો સોદાગર, કનુભાઈ જાની
૨. લોકવાડમય, કનુભાઈ જાની
૩. લોકસાહિત્ય ભાગ ૧-૨, ઝવેરચંદ મેઘાણી
૪. લોકસાહિત્ય: વિભાવના અને પ્રકાર, હસુ યાજ્ઞિક
૫. ગુજરાતી લોકવિદ્યા, હસુ યાજ્ઞિક
૬. ગુજરાતી લોકસાહિત્ય, હસુ યાજ્ઞિક
૭. લોકસાહિત્યની ચર્ચા, રમણભાઈ પટેલ
૮. લોકગીત: તત્ત્વ અને તંત્ર, સંપાદક, બળવંત જાની
૯. ગુજરાતી લોકગીતો, ખોડીદાસ પરમાર
૧૦. લોકસાહિત્ય સંશોધન પદ્ધતિ, હસુ યાજ્ઞિક

M.A.Semester – 3

Paper 506

સેમિનાર

સેમિનાર (Seminar) – રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે

સેમિનારના નિયમો –

૧. રેગ્યુલર દરેક વિદ્યાર્થીએ બે સેમિનાર તૈયાર કરવાના રહેશે.
  ૨. એક સેમિનાર ૩૫ ગુણાંકનો રહેશે એમ બે સેમિનારના કુલ ૭૦ ગુણાંક થશે.
  ૩. સેમિનાર દીઠ ૩૫ પૃષ્ઠનું લખાણ હોવું જરૂરી છે.
  ૪. બંને સેમિનાર સ્પાઇરલ કરી સાથે જોડીને રજૂ કરવાના રહેશે.
- * સેમિનારને બદલે વિદ્યાર્થી ગાંધીજી અને ગાંધીપ્રભાવિત સાહિત્ય પેપર લઈ શકશે.

M.A.Semester – 3

Paper 506

ગાંધીજી અને ગાંધીપ્રભાવિત સાહિત્ય
રેગ્યુલર અને એક્સટર્નલ વિદ્યાર્થીઓ માટે

હેતુ: વિશ્વપ્રસિદ્ધ ચિંતક મહાત્મા ગાંધીનો ગુજરાતી સાહિત્ય, સંસ્કૃતિ અને સમાજ પર પ્રભાવ અવિસ્મરણીય છે. ગાંધી વિચારથી/મૂલ્યોથી નવી પેઢી પરિચિત થશે.

એકમ ૧. ગાંધીજીના જીવન અને સર્જનનો પરિચય

એકમ ૨. 'સત્યના પ્રયોગો' (સંક્ષિપ્ત), ગાંધીજી

એકમ ૩. 'સદભિ:સંગ', દર્શક

એકમ ૪. 'ગાંધી ગુજરાતી કવિતામાં', સંપાદક : રાજેન્દ્ર પટેલ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ગાંધીજી : સંક્ષિપ્ત પરિચય, ભીખુ પારેખ, અનુવાદ, હસમુખ પંડ્યા
૨. સત્યના પ્રયોગો, ભરત મહેતા
૩. ગાંધીજી-એક અધ્યયન, શાંતિલાલ મગનલાલ દેસાઈ
૪. ગાંધીજીનું સાહિત્ય, રમણ મોદી
૫. સમીપે, જાન્યુઆરી-માર્ચ, એપ્રિલ-જૂન, ૨૦૨૦
૬. નગીનદાસ પારેખ નીરક્ષીર-વિવેક, સંપાદક, ભોળાભાઈ પટેલ
૬. દર્શકના દેશમાં, રઘુવીર ચૌધરી

M.A.Semester - 4

GUJ 507

ગ્રંથકારનો પરિચય – હિમાંશી શેલત

હેતુ: સાંપ્રત સમયના ઉત્તમ સાહિત્યકારના સમગ્ર સાહિત્યસર્જનનો સઘન પરિચય મળશે.

એકમ ૧. સર્જકને ઘડનારાં પરિબળો

એકમ ૨. સર્જકના સમગ્ર સાહિત્યનો પરિચય

એકમ ૩. મુક્તિ-વૃત્તાંત, હિમાંશી શેલત

એકમ ૪. હિમાંશી શેલતનો વાર્તાલોક, સંપાદક, ભરત મહેતા

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. હિમાંશી શેલત અધ્યયનગ્રંથ, સંપાદક, શરીફા વીજળીવાળા

કોશવિજ્ઞાન અને ઇતિહાસલેખન

હેતુ: વિદ્યાર્થી કોશ અને ઇતિહાસની રચનાપ્રક્રિયાથી તથા તેના વિવિધ પ્રકારોથી પરિચિત થાય.

એકમ ૧. (ક) કોશવિજ્ઞાન : સંજ્ઞા, વિભાવના.

(ખ) કોશનિર્માણની પ્રક્રિયાની સૈદ્ધાંતિક સમજ

(ગ) ગુજરાતીમાં થયેલા વિવિધ કોશનો પરિચય અને ઉપયોગિતા

એકમ ૨. (ક) સૂચિની વિભાવના અને આવશ્યકતા

(ખ) સૂચિની નિર્માણપ્રક્રિયા

(ગ) ગુજરાતી સૂચિગ્રંથોનો પરિચય

એકમ ૩. (ક) સાહિત્યિક ઇતિહાસલેખનની વિભાવના,

(ખ) સાહિત્યિક ઇતિહાસ અને અન્ય ઇતિહાસ, ઇતિહાસના પ્રકારો

એકમ ૪. ગુજરાતી સાહિત્યના વિવિધ ઇતિહાસો

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. સાહિત્યના ઇતિહાસની અભિધારણા, ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા

૨. ઇતિહાસ : સ્વરૂપ અને વિભાવના, રસિકલાલ પરીખ

૩. કળા, સાહિત્ય અને વિવેચન, પ્રમોદકુમાર પટેલ

૪. ઇતિહાસની વિભાવના, આર.એન.મહેતા

૫. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ, ભાગ, ૨, ૩

૬. વિવેચનપોથી, સંપાદન, શિરીષ પંચાલ

૭. પ્રત્યક્ષસંપદા, રમણ સોની

૮. ગુજરાતી લેખનરીતિ

M.A.Semester - 4

GUJ 509 EA

વિશ્વસાહિત્ય

હેતુ: મનુષ્યના સંવેદનોની સાર્વત્રિકતા પ્રત્યેક દેશે કેવી ભાતીગળ રૂપ લેતી હોય છે તે વિશ્વસાહિત્યના પરિચયથી પામી શકાય. વિશ્વસાહિત્યનો અભ્યાસ વિદ્યાર્થીની દૃષ્ટીને વ્યાપક બનાવશે.

એકમ ૧. 'ધ આઉટ સાઈડર', આલ્બેર કામૂ

એકમ ૨. 'સિદ્ધાર્થ', હરમાન હેસ

એકમ ૩. 'ભમરી', હેરોલ્ડ પિન્ટર

એકમ ૪. 'રાઇનોસરોસ', યુજિન આયોનેસ્કો

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. રચનાવલી, ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૨. સહવર્તી / પરવર્તી, ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૩. કથાસાહિત્યનું વિવેચન, ભારતી દલાલ
૪. નોબેલ નવલવિશેષ, સંપાદક, મફત ઓઝા
૫. સંન્નિધાન, સંપાદક, સુમન શાહ
૬. કથાપ્રસંગ, દીપક મહેતા
૭. વિશ્વનવલકથા, સુમન શાહ
૮. નવલકથા સ્વરૂપ અને વૈવિધ્ય, શિરીષ પંચાલ
૯. વિશ્વની શ્રેષ્ઠ સાહિત્યકૃતિઓ, બટુકદાસ નિમાવત

M.A.Semester - 4
GUJ 509 EB
પર્યાવરણકેન્દ્રી વિવેચન વિચારણા

હેતુ: વિદ્યાર્થીને પર્યાવરણકેન્દ્રી વિવેચન વિચારણાથી માહિતગાર થશે, તેમજ પૃથ્વી અને માનવજીવનના સાતત્ય સામે મોટા પડકારરૂપ એવી પર્યાવરણીય કટોકટીને સમજવા માટે આ ઉપયોગી બનશે.

એકમ ૧. (ક)પર્યાવરણનો અર્થ, વિભાવના અને લક્ષણો

(ખ)પર્યાવરણકેન્દ્રી વિવેચન વિચારણા

એકમ ૨. કાકાસાહેબ કાલેલકર કૃત 'લોકમાતા' (ભારતની નદીઓ)માં પર્યાવરણકેન્દ્રી વિવેચન વિચાર (પસંદગીના નિબંધોનો અભ્યાસ)

એકમ ૩. ધ્રુવ ભદ્ર કૃત 'સમુદ્રાન્તિકે'માં પર્યાવરણકેન્દ્રી વિવેચન વિચાર

એકમ ૪. અનિલ બર્વે કૃત 'ડુંગર ઘરડો થયો'માં પર્યાવરણકેન્દ્રી વિવેચન વિચાર

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. પર્યાવરણવાદ-રાજકારણ,ઇકોલોજી અને વિકાસ, પ્રવીણ શેઠ
૨. પર્યાવરણ અને પરિસ્થિતિ, નિકૂલ રાવલ
૩. પર્યાવરણકેન્દ્રી વિવેચનવિચારણા (ઇકોક્રિટીસિઝમ), નૂતન જાની
૪. ગાંધીવિચાર અને પર્યાવરણ, પ્રવીણ શેઠ
૫. કાકા કાલેલકર, વિષ્ણુ પ્રભાકર
૬. કાલેલકર અધ્યયન ગ્રંથ, સંપાદન, ઉમાશંકર જોશી અને અન્ય

કાકાસાહેબ કાલેલકર કૃત 'લોકમાતા' (ભારતની નદીઓ)ના પસંદગીના નિબંધો :

- ૧.સખી માર્કેડી
- ૨.કૃષ્ણાનાં સંભારણાં
- ૩.દક્ષિણગંગા ગોદાવરી
- ૪.જોગનો ધોધ
- ૫.સ્વર્ધુની વિતસ્તા
- ૬.સેવાવ્રતા રાવી
- ૭.સ્તન્યદાયિની ચીનાબ

૮.સિંધુનો વિષાદ

૯.મંચરની જીવનવિભૂતિ

૧૦.ગંગામૈયા

૧૧.યમુનારાણી

૧૨.સિંધુ પછી ગંગા

૧૩.નિશીથ-યાત્રા

૧૪.ધુવાંધાર

૧૫.સુવર્ણ દેશની માતા ઐરાવતી

M.A.Semester - 4
GUJ 510 EA
સાહિત્ય અને કળામીમાંસા

હેતુ: સાહિત્યકળાના સ્વરૂપ સાથે અન્ય કળાઓનો વિદ્યાર્થી પરિચય મેળવશે.

એકમ ૧. (ક) કળામીમાંસા સ્વરૂપ , કાર્યક્ષેત્ર, ઉદભવ અને વિકાસ

(ખ) કળાની વિભાવના

(ગ) લલિતકળાઓ વચ્ચેના આંતરસંબંધો

(ઘ) પ્રસ્તુતિકરણની કળાઓ

(ચ) વાણિજ્યની કળાઓ

એકમ ૨. (ક) કળા અને સાહિત્ય

(ખ) કળાસર્જનમાં પ્રેરણા, અનુભૂતિ, અનુકરણ અને રૂપનું સ્થાન

એકમ ૩. (ક) સર્જન અને ભાવનની સમસ્યાઓ

(ખ) કળાના આસ્વાદ અને અર્થઘટનના પ્રશ્નો

એકમ ૪. કળાકૃતિ તરીકે 'અંગત' (રાવજી પટેલ) નો અભ્યાસ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. કળા એટલે શું? - ટોલ્સ્ટોય

૨. સાહિત્યવિવેચનના સિદ્ધાંતો: નગીનદાસ પારેખ

૩. રાવજી પટેલ, મફત ઓઝા

૪. રાવજી પટેલ, જીવન અને સર્જન, મોહમ્મદ શેખ

૫. કલશોર ભરેલું વૃક્ષ, સંપાદન, ચિનુ મોદી, સતીશ વ્યાસ

૬. રાવજી પટેલ, મણિલાલ હ. પટેલ

૭. પડછાયાનો ઘોંઘાટ : કવિતા, ચિનુ મોદી

૮. અપૂર્ણ, નીતિન મહેતા

M.A.Semester - 4

GUJ 510 EB

લોકપ્રિય સાહિત્ય

હેતુ: લોકપ્રિય સાહિત્યનું આગવું કાવ્યશાસ્ત્ર છે, એના પરિબળો અને પ્રભાવનો અભ્યાસ વિદ્યાર્થીને વ્યાપક સમાજની રસરૂચિની વિશેષતા-મર્યાદાનો અંદાજ આપે છે. આવા સાહિત્ય માટેની પ્રજાની ભૂખના પરિમાણ વૈવિધ્યનો અભ્યાસ સાહિત્યના વિદ્યાર્થીની સમજને નવી દિશા તરફ પ્રેરશે.

એકમ ૧. લોકપ્રિય સાહિત્ય : સંજ્ઞા, વિભાવના, લક્ષણો, પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને લોકપ્રિય સાહિત્ય સામ્ય ભેદ

એકમ ૨. 'આયનો', અશ્વિની ભટ્ટ

એકમ ૩. 'વાંસલડી ડોટ.કોમ', કૃષ્ણ દવે

એકમ ૪. 'વેલકમ જિંદગી', સૌમ્ય જોશી

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. નિરંતર, (લોકપ્રિય અને લોકપ્રિય સાહિત્ય) નીતિન મહેતા
૨. સાહિત્ય અને લોકપ્રિયતા, તન્વી શુક્લ, નરેશ શુક્લ
૩. સમીપે-એકવીસ, લોકપ્રિય નવલકથાનું સૌંદર્યશાસ્ત્ર, શિરીષ પંચાલ
૪. ગુજરાતીનો અધ્યાપકસંઘ અધીત ચાલીસ, સંપાદક, નરેશ વાઘેલા અને અન્ય

અનુવાદ વિજ્ઞાન અને અપઠિત રચનાઓ

હેતુ: અનુવાદના કારણે જ્ઞાનજગતની સિદ્ધિઓ અને કળાકૃતિઓનું આદાનપ્રદાન ઝડપી બન્યું છે. ભારત જેવા બહુભાષી, બહુ સાંસ્કૃતિક દેશમાં એકતા માટે અનુવાદ કડીરૂપ ભૂમિકા ભજવે છે. વિદ્યાર્થી અનુવાદ માટેની શાસ્ત્રીય પદ્ધતિથી વાકેફ થશે. આ અભ્યાસથી રોજગારીની તકો પણ પ્રાપ્ત થશે.

એકમ ૧. (ક) અનુવાદ : સંજ્ઞા, વિભાવના

(ખ) અનુવાદની મહત્તા

એકમ ૨. (ક) અનુવાદકની સજ્જતા

(ખ) અનુવાદના પ્રકાર

(ગ) અનુવાદની સમસ્યાઓ

(ઘ) અનુવાદ વિજ્ઞાન, કળા કે કૌશલ્ય?

એકમ ૩. અનુવાદકળાનો વિનિયોગ

‘સાહિત્યિક અનુવાદો’માંથી હિન્દી, અંગ્રેજી, સંસ્કૃત રચનાઓનો

ગુજરાતીમાં અનુવાદ

એકમ ૪. ‘ટાગોરની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ’, સંપાદક-અનુવાદક, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. સાહિત્યિક અનુવાદો, સંકલન, કીર્તિદા શાહ

૨. અનુવાદકળા, અનુવાદ, નવનીત મદ્રાસી

૩. અનુવાદવિજ્ઞાન, મોહનભાઈ પટેલ

૪. અનુવાદની સમસ્યાઓ - એક સંગોષ્ઠિ, સંપાદક, મોહનભાઈ પટેલ

૫. નગીનદાસ પારેખ નીરક્ષીર-વિવેક, સંપાદક, ભોળાભાઈ પટેલ

૬. ટાગોરની વાર્તાકલા, સંપાદક, ભરત મહેતા

૭. અનુવાદ-વિચાર અને અનુવાદ-પ્રક્રિયા, સંપાદક, રમણ સોની

૮. અનુવાદપ્રક્રિયા અને ભાષા, સંપાદક, કીર્તિદા શાહ

M.A.Semester - 4
GUJ 512
લઘુશોધ નિબંધ (પ્રોજેક્ટ)
(રેઝ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)

લઘુશોધ નિબંધ માટેના નિયમો -

- જો વિદ્યાર્થી પ્રોજેક્ટવર્ક કરવા ઇચ્છતો હોય તેણે નીચે પ્રમાણેનું કામ કરેલું હોવું જરૂરી બનશે.
- જો વિદ્યાર્થી એ શરતોનું પાલન નહિ કરે તો પ્રોજેક્ટવર્કનું કામ પરીક્ષાને યોગ્ય ગણાશે નહિ.

લઘુશોધ નિબંધના (પ્રોજેક્ટ) સંદર્ભે શરતો.

૧. જે વિદ્યાર્થીએ સેમિસ્ટર-૩ માં 'સાહિત્ય અને સંશોધનશાસ્ત્ર' પ્રશ્નપત્ર રાખ્યું હશે એ જ વિદ્યાર્થી આ 'લઘુશોધ નિબંધ'નું પ્રશ્નપત્ર રાખી શકશે.
૨. લઘુશોધ નિબંધનો વિષય મૌલિક હોવો જરૂરી છે.
૩. લઘુશોધ નિબંધમાં માર્ગદર્શક અધ્યાપકનું નામ અને તેમની સહી જરૂરી છે.
૪. આ કામ પ્રિન્ટેડ ઓછામાં ઓછું ૮૦ પૃષ્ઠનું હોવું જરૂરી છે.
૫. પ્રિન્ટેડ પૃષ્ઠને સ્પાઈરલ બાઈન્ડ કરીને જ પરીક્ષા કેન્દ્રમાં પરીક્ષા પૂરી થાય તે જ અઠવાડિયામાં જમા કરાવવાના રહેશે.
૬. ઝેરોક્ષ નકલ ચાલશે નહિ.

*લઘુશોધ નિબંધને બદલે વિદ્યાર્થી 'આત્મકથા' પેપર લઈ શકશે.

M.A Semester 4

GUJ 512

આત્મકથા

રેગ્યુલર અને એક્સટર્નલ વિદ્યાર્થીઓ માટે

હેતુ: વિદ્યાર્થી આત્મકથા સાહિત્યથી પરિચિત થાય.

એકમ ૧. આત્મકથા : સંજ્ઞા, વિભાવના, લક્ષણો

એકમ ૨. ગુજરાતી આત્મકથાનો ઉદભવ અને વિકાસ

એકમ ૩. મારી હકીકત, નર્મદ

એકમ ૪. આત્મકથાના ટુકડા, ફાધર વાલેસ

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. આત્મકથા, સતીશ વ્યાસ

૨. આત્મકથા : સ્વરૂપ અને વિકાસ, રસીલા કડિઆ

૩. ગુજરાતી આત્મકથાઓ અને...પ્રેમજી પટેલ

૪. નર્મદવૃત્તાંત, રમેશ મ. શુક્લ